

**Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E**

05 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în următoarea componentă:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan, Elena Cobzac, Nadejda Toma, Victor Boico,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Cașu Iulian în numele inculpatului Danilov Iuri, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 octombrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2018, în cauza penală în privința lui

Danilov Iuri XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în mun. XXXXX, str. XXXXX, nr.1, ap.XX, viza de reședință mun. XXXXX, str. XXXXX, ap.XX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 23.06.2017–19.10.2017;

Instanța de apel: 18.01.2018–22.03.2018;

Instanța de recurs: 19.04.2019-05.11.2019.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 octombrie 2017, Danilov Iuri a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.287 alin. (1) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat, că la 03.03.2017, aproximativ la ora 20⁰⁰, Iu. Danilov aflându-se pe str. N. Testimiteanu, nr.6 din mun. Chișinău, adică într-un loc public, manifestând o vădită lipsă de respect față de societate, încălcând grosolan și demonstrativ regulile sociale și morale de conviețuire, dând dovadă de necuviință și neobrăzare, sub pretextul obținerii unei țigări de la cet. V. Sîrghi și N. Sîrbu, cât și, urmărind scopul manifestării bravurii față de aceștia, a inițiat un conflict, deoarece i-a fost refuzată solicitarea sa, motiv din care, le-a aplicat acestora câte o lovitură în regiunea feței, de la care părțile vătămate au căzut și și-au pierdut cunoștința. În continuare Iu. Danilov, fără temei, i-a aplicat lui N. Sîrghi în timp ce acesta era la pământ lovituri cu piciorul în regiunea capului, cauzându-i vătămări corporale și dureri fizice.

3. Sentința a fost contestată cu apel de către inculpatul Iu. Danilov și avocatul Iu. Cașu în numele inculpatului, care au solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, invocând următoarele argumente:

-sentința se bazează doar pe declarațiile părților vătămate, însă acestea au fost audiate în lipsa inculpatului, prin ce ultimului i s-a încălcat dreptul la apărare;

- apărarea a solicitat amânarea ședinței de judecată din 16.10.2017 pentru a vizita inculpatul care se deținea în Penitenciarul nr.13, pentru a afla care sunt motivele ne reprezentării acestuia, însă instanța neîntemeiat a respins acest demers.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2018, apelurile declarate au fost admise, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță .

Lui Iu. Danilov recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(1) Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa 2 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, sentința a fost menținută.

5. În decizia adoptată instanța de apel a relevat că instanța de fond a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art.101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, care în ansamblu, dovedesc fără echivoc vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(1) Cod penal.

Verificând argumentele invocate în apeluri referitor la pretense încălcări admise la judecarea cauzei, Colegiul penal a reiterat că aceste argumente sunt neîntemeiate, or, din materialele cauzei rezultă că ședința a fost numită pentru 16.10.2017, inculpatul a depus o cerere conform căreia nu are pretenții față de prelungirea măsurii preventive și solicită examinarea cauzei în absența sa, refuzând să se prezinte în ședință pe motive personale, deși conform procesului-verbal din 16.10.2017 întocmit de către colaboratorii Penitenciarului nr.13, acesta este apt pentru a participa în ședință (f.d.12-13 vol .III).

Prin urmare, Colegiul penal a conchis că instanța de fond corect a dispus examinarea cauzei în absența inculpatului, pe motiv că ultimul nemotivat nu s-a prezentat în ședință. Totodată, s-a reținut că conform datelor prezentate de către procuror, părțile vătămate, N. Sîrghi și V. Sîrghi, urmau să părăsească teritoriul Republicii Moldova, în aceeași zi de desfășurare a ședinței judiciare, (f.d.36 vol. III), astfel că amânarea ședinței pentru o altă dată, ar fi pus în dificultate posibilitatea asigurării prezenței pătimitilor în ședință și tergiversarea examinării cauzei. In atare context, Colegiul penal a reiterat că, incidentele procesuale folosite de inculpat, nemijlocit prin refuzul nemotivat de a participa în ședința de judecată din data de 16.10.2017, nu pot constitui o încălcare a drepturilor sale, în situația în care inculpatul cunoscând rezultatul acestora, intenționat a refuzat să fie escortat în ședința de judecată, astfel că folosirea abuzivă de drepturile procesuale nu generează și nu justifică pretense încălcări ale drepturilor procesuale ale inculpatului.

Referitor la argumentul apărătorului precum că, a solicitat amânarea ședinței judiciare, pentru a autentifica refuzul inculpatului, Colegiul a reiterat că acest fapt nu corespunde realității, deoarece din conținutul procesului verbal al ședinței de judecată din 16.10.2017, apărătorul nu a solicitat acest fapt la etapa cererilor și demersurilor și doar s-a expus asupra faptului că consideră imposibilă examinarea cauzei in absența inculpatului, neavând o confirmare de la ultimul.

Tot aici, instanța de apel a reținut și faptul că, deși pentru data de 16.10.2017, inculpatul a refuzat să fie escortat, acesta a fost escortat în ședința judiciară din data de 17.10.2017, în cadrul căreia a fost audiat (f.d.38-40 vol. III;).

În concluzie instanța de apel a conchis că, preținsele încălcări de ordin procesual, nu au substrat factologic și nu sunt confirmate de careva date probante, considerent care exclude în totalitate concluzia de achitare abordată de către avocatul Iu. Cașu.

Tot aici, Colegiul penal a reiterat că, spre deosebire de poziția apărătorului care solicită achitarea lui Iu. Danilov, inculpatul a recunoscut parțial vinovăția și s-a căit de cele comise, astfel că temeiuri pentru a pronunța o sentință de achitare nu s-au stabilit.

De rând cu cele menționate, instanța de apel a mai reținut că datorită faptului că lit. a) din alin.(1) art.34 Cod penal a fost abrogată, s-a impus de a interveni în sentința contestată, în partea stabilirii pedepsei.

Soluționând chestiunea referitoare la categoria și termenul de pedeapsă, instanța de apel ținând cont de prevederile art.art.61,75 ,76,77 Cod penal, precum și de gravitatea infracțiunii și persoana inculpatului care anterior a fost condamnat de 2 ori pentru infracțiuni similare, a conchis că corectarea și reeducarea acestuia poate avea loc doar prin stabilirea pedepsei închisorii pe un termen de 2 ani.

În continuare Colegiul penal conducându-se de prevederile art.72 alin.(3) Cod penal, având în vedere modificările operate prin Legea nr.163 din 20.07.2017, a conchis că pedeapsa stabilită urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis.

6. Ne fiind de acord cu hotărârile judecătorești pronunțate de instanțele ierarhic inferioare cu recurs ordinar le-a contestat avocatul Iu. Cașu în numele inculpatului, care invocând prevederile art.427 alin.(1) pct. 15) Cod de procedură penală, solicită, casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare pe motiv că Iu. Danilov nu a comis infracțiunea incriminată.

În argumentarea soluției solicitate s-au invocat următoarele motive:

- în urma cercetării probelor prezentate de acuzare nu a fost demonstrată vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate;

- la baza concluziei privind vinovăția lui Iu. Danilov instanțele au pus doar declarațiile părților vătămate, care însă au fost audiate în lipsa inculpatului;

- în ședința din 16.10.2017 Iu. Danilov nu a fost escortat, iar apărătorul său Iu. Cașu nu a confirmat refuzul inculpatului de a se prezenta în ședința de judecată așa cum stipulează art.321 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală;

- apărarea a solicitat amânarea ședinței de judecată din 16.10.2017 pentru a vizita inculpatul care se deținea în Penitenciarul nr.13 pentru a afla care sunt motivele neapărării acestuia, iar instanța neîntemeiat a respins acest demers și a audiat părțile vătămate în lipsa inculpatului, prin ce i-a încălcat dreptul la apărare.

7. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, ținând seama de opinia expusă în referință, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Potrivit prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art.427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că, hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar, pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz se retine că, potrivit textului recursului declarat de recurent, acesta indică temeiul de recurs prevăzut de art.427 alin.(1) pct.15) Cod de procedură penală, care prevede

că instanță de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză.

Verificând legalitatea hotărârilor atacate sub acest aspect, Colegiul penal lărgit reține că motivele invocate de recurent în susținerea acestui temei de recurs nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, dat fiind faptul că recurentul nu a indicat în privința unei hotărâri a unei instanțe de judecată internațională care ar fi aplicabilă și la circumstanțele din prezenta speță.

Totodată, din materialele cauzei se atestă că, de către instanță de fond nu a fost admisă o încălcare a dreptului inculpatului Iu. Danilov la apărare consfințit în art.6 CEDO, sub aspectele specificate de recurent, or, după cum just a menționat instanța de apel - instanța de fond corect a ținut cont de prevederile art.321 alin.(2) pct. 2) Cod de procedură penală și a dispus examinarea cauzei în absența inculpatului, concluzionând că Iu. Danilov a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței, prin refuzul de a se prezenta în ședința de judecată de judecată din 16.10.2017, iar avocatul în instanța de apel careva argumente plauzibile în vederea justificării absenței clientului său, care cunoștea despre desfășurarea procesului penal, nu a prezentat.

În susținerea acestei concluzii, Colegiul penal lărgit consideră esențial de invocat doctrina penală și jurisprudența CEDO în acest sens, or, principiul contradictorialității privește mai multe aspecte, printre care și prezența personală a inculpatului la judecată.

Astfel, în procesele penale, prezența celui trimis în judecată la dezbaterile cauzei este un element esențial al asigurării principiului contradictorialității, al unui proces echitabil, în general. După cum a decis Curtea europeană în mod constant în jurisprudența sa, posibilitatea pe care trebuie s-o aibă „acuzatul” de a lua parte la ședința de judecată decurge din obiectul și scopul ansamblului dispozițiilor art.6 din Convenție, deoarece lit. c), d) și e) ale par.3 ale aceluiași text recunosc „oricărui acuzat” dreptul „de a se apăra el însuși”, „de a interoga sau de a face să fie interogați martorii”, „de a fi asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba utilizată în ședința de judecată” toate acestea fiind de neconceput fără prezența sa. De aceea, legislatorul este obligat să ia măsuri de „descurajare” a absențelor nejustificate.

O situație specială, din punctul de vedere al respectării principiului contradictorialității, este aceea a absenței acuzatului de la proces sau, altfel spus, posibilitatea judecării în lipsă a unui acuzat care se sustrage de la judecată, prin raportare la exigențele art.6 din Convenție. Spre exemplu, pe cazul Mihaes v. Franța (25.05.1998), cu privire la inadmisibilitatea unui recurs în casație pentru motive legate de sustragerea voluntară a reclamantei de la judecată într-o cauză penală, fosta Comisie a considerat că aceasta nu constituie nici o limitare disproporționată a dreptului la un tribunal și nici a dreptului la un proces echitabil, deoarece, în speță, reclamanta a refuzat să fie prezentă, în persoană, în fața instanțelor de fond, ceea ce semnifică renunțarea la însuși dreptul de a participa la ședințele de judecată ale jurisdicțiilor care au pronunțat hotărârea.

În aceste condiții, Comisia a considerat că reclamanta, prin propria sa voință și în mod neechivoc, a renunțat la dreptul de a fi ascultată de tribunal și **la dreptul de a se apăra în proces sau a audia martorii acuzării.**

Pe alt caz Kattan vs. România (21.01.2014), Curtea europeană a adoptat o decizie de inadmisibilitate, cu respingerea ca vădit nefondată a plângerii privind încălcările art. 6 CEDO, întrucât instanța și-a îndeplinit obligația pozitivă de a face demersuri pentru a asigura prezența inculpatului în instanță.

Prin urmare, Curtea a considerat că reclamantul a contribuit în mare măsură la crearea unei situații, în care în mod rezonabil, a putut prevedea consecințele comportamentului său examinarea cauzei în lipsa sa.

În ipoteza în care o persoană a avut cunoștință despre desfășurarea judecătii și cu toate acestea nu s-a prezentat în fața instanțelor, este vorba despre o conduită procesuală culpabilă a persoanei.

Posibilitatea soluționării cauzei în lipsa inculpatului este recunoscută și prin Rezoluția nr.75 (11) a Consiliului European privind criteriile ce trebuie respectate în cazul în care o persoană este judecată în lipsă.

Astfel, în criteriul nr.9 se statuează că persoana condamnată în lipsă ar trebui să aibă dreptul la o nouă procedură de judecată, doar dacă dovedește faptul că absența sa de la judecata inițială este datorită unor cauze independente de voința sa și că nu a avut posibilitatea de a înștiința instanța.

Colegiul penal lărgit reține că nici reglementările internaționale și nici cele interne nu impun admiterea unei cereri de rejudicare în cazul unei persoane condamnate în lipsă, impunându-se verificarea faptului dacă aceasta s-a sustras sau nu de la judecată. A interpreta altfel dispozițiile legale, ar însemna a recompensa sustragerea de la soluționarea cauzei și a da posibilitatea condamnatului să se prevaleze de propria sa culpa, legitimând astfel un abuz de drept procesual.

De asemenea, se atenționează asupra faptului că de la regula prezenței inculpatului la soluționarea cauzei se admit și excepții, atunci când asigurarea acestei condiții ar conduce la amânarea nejustificată a procedurii, mai ales dacă inculpatul are o culpa în absența sa.

Raportând cele menționate la cazul supus examinării, Colegiul remarcă faptul că inculpatul Iu. Danilov avea cunoștință de derularea procesului penal care îl privea, instanța de fond a întreprins măsurile necesare privind asigurarea prezenței acestuia, la ședințele de judecată, și ca urmare acesta a avut posibilitatea să-și exercite dreptul la apărare. Mai mult ca atât, inculpatul a fost reprezentat de către un apărător pe tot parcursul examinării cauzei, care a apărat interesele acestuia.

În concluzie, prin prisma art.321 alin.(2) pct. 2) Cod de procedură penală, se constată că instanța de fond corect a dispus continuarea examinării cauzei și audierea părților vătămate la data de 16.10.2017 în lipsa inculpatului, care a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței, iar careva argumente plauzibile în vederea justificării absenței sale sau imposibilității de a se prezenta în instanță acesta nu a prezentat, or conform procesului verbal din 16.10.2017 Administrația Penitenciarului nr.13 a confirmat că Iu. Danilov a refuzat deplasarea la instanța de judecată, deși era apt pentru a participa în ședință.

Referitor la argumentele apărării privind nevinovăția inculpatului, Colegiul lărgit atestă că, din analiza sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, rezultă că ambele instanțe au constatat just în temeiul probelor administrate la urmărirea penală, cercetate de prima instanță și verificate de instanța de apel, apreciate prin prisma art.101 Cod de procedură penală, că în acțiunile inculpatului Iu. Danilov sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(1) Cod penal, inclusiv latura subiectivă și obiectivă.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit raportând motivele invocate în recurs cu partea descriptivă a deciziei instanței apel (f.d.78-95 vol. III), conchide că instanța de apel s-a expus detaliat asupra chestiunilor esențiale supuse atenției sale, și anume în privința argumentului că inculpatul nu a comis infracțiunea incriminată, iar instanța de recurs

ordinar nu identifică nici un temei de a interveni în decizia instanței de apel sub aspectele contestate, iar motivarea instanței de apel în virtutea corectitudinii ei pentru a evita repetări inutile, se acceptă și se însușește de instanța de recurs ordinar, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct.61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În consecință, Colegiul penal lărgit nu a constatat prezenta erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârile atacate sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, urmând a fi menținută, iar recursul declarat este respins ca inadmisibil.

8.În conformitate cu prevederile art.art.434, 435 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Cașu Iulian în numele inculpatului Danilov Iuri, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2018 în cauza penală în privința lui *Danilov Iuri*, cu menținerea hotărârii contestate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 05 decembrie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac

Nadejda Toma

Victor Boico